
NOTAT

Udenrigsministeriet
Nordgruppen

Til:	Folketingets Europaudvalg	J.nr.:	EUK, A.5-0-0
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	29. september 2006
Emne:	Halvårsoversigt i regi af Rådet vedr. almindelige anliggender og eksterne forbindelser		

Almindelige anliggender

Tænkepausen/Europas fremtid

Efter det sidste års tænkepause tog stats- og regeringscheferne på Det Europæiske Råd i juni 2006 stilling til den videre proces. Det Europæiske Råd tilsluttede sig en tilgang i to spor. På den ene side bør de muligheder, der ligger i de eksisterende traktater, udnyttes til at levere de konkrete resultater, borgerne forventer. På den anden side vil formandskabet i første halvår 2007 forelægge Det Europæiske Råd en rapport på grundlag af konsultationer med medlemsstaterne. Rapporten vil gøre status over drøftelserne om forfatningstraktaten og undersøge fremtidige udviklingsmuligheder.

Innovation og konkurrenceevne

Det finske formandskab prioriterer innovation og konkurrenceevne højt og har sat emnet på dagsordenen for det uformelle topmøde den 20. oktober sammen med emnet om den eksterne dimension af EU's energipolitik (se afsnit herom). Det finske formandskab ser innovation som centralt for en styrkelse af EU's konkurrenceevne i globaliseringen, og innovationsemnet knytter derfor an til EU's igangværende globaliseringsdagsorden og Lissabon-strategien. Drøftelserne på det uformelle topmøde i oktober og videre igennem det finske formandskab vil blandt andet tage afsæt i Kommissionens meddelelser om innovation.

Udvidelsen

Udvidelsen og EU's naboskabspolitik vil stå højt på dagsordenen under det finske formandskab, samtidig med at en række elementer vil føre videre ind i det tyske formandskab i foråret 2007.

Der skal på baggrund af Kommissionens monitoreringsrapporter, der er fremlagt den 26. september 2006, tages endelig stilling til Bulgarien og Rumæniens forudsete EU-tiltrædelse pr 1. januar 2007 og evt. aktivering af sikkerhedsmekanismer.

Forhandlingsprocessen med Tyrkiet og Kroatien skrider indtil videre støt fremad. Ikke mindst Rådets opfølgning i efteråret 2006 på Tyrkiets gennemførelse af tillægsprotokollen ("Ankara-protokollen") om udvidelse af EU-Tyrkiet associeringsaftalen med de nye EU-medlemslande vil dog kunne give anledning til vanskeligheder. I forhold til det vestlige Balkan vil det centrale spørgsmål være de enkelte landes efterlevelse af deres aftalemæssige forpligtelser i forhold til EU-tilnærmelse.

På Det Europæiske Råd i december ventes gennemført en generel politisk drøftelse af EU's udvidelsespolitik. EU's absorptionskapacitet ventes at spille en særlig rolle. I den forbindelse kan det forventes, at forholdet til EU's naboer og en videreudvikling og styrkelse af naboskabspolitikken vil komme til at stå centralt.

Eksterne dimension af EU's energipolitik

De eksterne aspekter af EU's energisikkerhed er et væsentligt element i den opprioritering af Europas samlede energipolitik, som Det Europæiske Råd besluttede på forårstopmødet i marts 2006. De eksterne aspekter vil indgå i de kommende strategiske energiredegørelser og den prioriterede handlingsplan, som vil blive præsenteret på stats- og regeringschefernes topmøde i marts 2007. I opfølgning på den rapport om den eksterne dimension af EU's energipolitik, som Kommissionen og SG/HR Solana præsenterede i juni 2006, vil der under finske formandskab blive iværksat en række initiativer, der bl.a. sigter mod styrket dialog og samarbejde med Rusland og nabolandene. Den eksterne dimension af energipolitikken vil være på dagsordenen for det uformelle topmøde i Finland i oktober.

Eksterne forbindelser

Udviklingen inden for ESDP

Udviklingen inden for Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarspolitik (ESDP) ventes at fortsætte i anden halvdel af 2006. Fokus vil være på at forbedre EU's evne til konflikthåndtering. Blandt ambitionerne vil være at forbedre muligheden for hurtigere deployering i krisesituationer.

På det civile område vil der blive arbejdet videre med muligheden for hurtigt at kunne udsende eksperter inden for den civile krisestyring (herunder politifolk, retsstatseksperter samt observatører) til kortere missioner forud for en egentlig ESDP-mission. Koordination mellem civile og militære midler og de forskellige aktører inden for konflikthåndtering vil også få opmærksomhed. På det militære område vil der være tale om en videreudvikling af det militære behovskatalog, som gennem en række strategiske planlægningshypoteser fastsætter, hvilke opgaver EU skal kunne løse, samt hvilke kapaciteter opgavernes løsning forudsætter. Arbejdet med EU-kampgrupperne, som ventes at være fuldt operative fra 2007, vil også blive tillagt prioritet. Endvidere vil fokus være på Det Europæiske Forsvarsagentur, der – foruden traditionelt kapacitetssamarbejde – også kan ventes at få en rolle i forhold til forskning i militære kapaciteter. På grund af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i beslutninger, der har indvirkning på forsvarsområdet.

Der vil også i anden halvdel af 2006 være ESDP-missioner på Balkan samt i Afrika, Asien og Mellemøsten. Planlægningen af EU's kommende engagement i Kosovo (efter en endelig statusløsning) samt overvejelser om, hvordan EU kan medvirke til at styrke afrikanske kapaciteter til konflikthåndtering, ventes at få betydelig fokus.

Iran

EU (repræsenteret af UK, Frankrig og Tyskland, bistøjet af Den Høje Repræsentant, Javier Solana) og Iran har i en længere periode gennemført forhandlinger vedrørende det iranske atomprogram. På vegne af EU-trioen, USA, Kina og Rusland præsenterede Javier Solana i juni 2006 et forhandlingsudspil til Iran. Den 31. juli vedtog Sikkerhedsrådet resolution 1696 vedrørende det iranske atomprogram. Resolutionen forpligter Iran til at efterleve IAEA's og Sikkerhedsrådets tidligere vedtagelser vedrørende Irans atomaktiviteter, herunder suspension af samtlige iranske aktiviteter relateret til uranberigelse. Både spørgsmålet om pakkeudspillet samt eventuelle yderligere tiltag i Sikkerhedsrådet forventes at skulle drøftes løbende i EU-regi i det kommende halvår. Også menneskerettighedssituationen og Irans udenrigspolitik forventes at indgå i Rådets drøftelser om Iran. Menneskerettighedssituationen forringes fortsat, og den udenrigspolitiske situation er generelt forværret under Irans præsident, den ultrakonservative Mahmoud Ahmadinejad.

Mellemøsten

Fredsprocessen i Mellemøsten ventes fortsat at påkalde sig betydelig opmærksomhed i Rådet. Fokus forventes at være på, hvilke muligheder for fremskridt der kan identificeres og støttes trods den komplicerede politiske situation efter valget til det Palæstinensiske Lovgivende Råd i januar 2006. Rådets befattning med fredsprocessen vil især ske gennem dets deltagelse i mellemøstkvartettens arbejde. I forhold til Libanon vil Rådets fokus være på bidrag til stabilisering af Libanon og gennemførelsen af Sikkerhedsrådets resolution 1701(2006). Derudover forventes Rådet at fortsætte støtten til den FN-nedsatte uafhængige undersøgelseskommission for mordet på den tidligere libanesiske premierminister, Rafik Hariri.

Irak

Formandskabet ventes at fortsætte EU's engagement i Iraks politiske udvikling og genopbygning. Det ventes, at den politiske dialog mellem EU og Irak videreføres, samt at EU fortsætter sit aktive engagement i konsultationerne om "Iraq International Compact." Endvidere mulighed for at Kommissionen indleder forhandlinger med Irak om indgåelse af en handels- og samarbejdsaftale på grundlag af det mandat, der forelægges fra Rådet.

Afrika

Rådet ventes at drøfte gennemførelsen af EU's strategi for relationerne med Afrika. Strategien, som blev vedtaget i 2005, dækker en 10-årig periode og sigter mod at styrke partnerskabet mellem EU og Afrika inden for en bred vifte af områder. Gennemførelsen af strategien involverer et tæt samarbejde mellem EU og den Afrikanske Union.

Sudan ventes fortsat at være i fokus, især situationen i Darfur. Den humanitære og sikkerhedsmæssige situation er forværret og Sudans regering har afvist at acceptere en FN fredsstyrke. Samtidig vil gennemførelsen af fredsaftalen mellem nord og syd og en løsning i det østlige Sudan blive søgt fremmet. Den ustabile situation i Somalia, som præges af en svag overgangsregering og militær fremgang for "Sammenslutningen af Islamiske Domstole" samt regional involvering i konflikten, forventes ligeledes på dagsordenen.

Der vil være fortsat fokus på den demokratiske proces i Den Demokratiske Republik Congo (DRC). En valgproces for præsident, parlaments- og lokalvalg indledtes 30. juli 2006 og forventes tilendebragt i løbet af efteråret, bl.a. med anden runde af præsidentvalget den 29. oktober 2006. EU bidrager til valgprocessen med en militærstyrke (EUFOR), der bistår FN-styrken i DRC (MONUC) med at opretholde ro og orden samt en forstærkelse af politimissionen i DRC. Grundet den fortsat forværrede politiske og humanitære situation i Zimbabwe, kan det ikke udelukkes, at Zimbabwe med kort varsel kan komme på dagsordenen. Formulering af et Strategisk Partnerskab mellem EU og Sydafrika kan forventes forelagt Rådet i 2006

Situationen i Vestafrika er stadig ustabil, selv om udviklingen går i den rigtige retning, især i Sierra Leone og Liberia. Drøftelser i Rådet forventes fokuseret på Elfenbenskysten, hvor omdrejningspunktet vil være præsident- og parlamentsvalget i oktober 2006. Grundet forsinkelser i afvæbningsprocessen og problemer med udstedelsen af nationale identitetskort bliver valget sandsynligvis udskudt. Udskydelsen ventes at skabe en kritisk situation i landet med risiko for spredning af uroligheder til nabolandene. EU følger udviklingen bl.a. ved besøg i regionen af formandskabets særlige repræsentant i Vestafrika.

Asien

Der blev afholdt ASEM-topmøde i Helsinki den 9.-10. september 2006. I forbindelse med ASEM-topmødet afholdtes også EU-Kina topmøde den 9. september 2006 i Helsinki.

Endvidere ventes Kommissionen i efteråret 2006 at udgive en meddelelse om EU-Kina forholdet, hvilket dermed erstatter den eksisterende meddelelse, som blev vedtaget på Det Europæiske Råd i oktober 2003. I overensstemmelse hermed kan der forventes rådsvedtagelse af den kommende meddelelse - sandsynligvis i slutningen af det finske formandskab.

EU-Sydkorea topmøde afholdtes den 9. september 2006 i Helsinki for at fortsat udbygge forholdet.

EU-Indien topmøde afholdes den 13. oktober 2006 i Helsinki for at fortsætte det tætte samarbejde. Der forventes drøftelser - udover om aktuelle regionale og globale emner - om EU-Indien forholdet med bl.a. en opfølgning på den fælles handlingsplan, der omfatter samarbejde både indenfor politisk dialog, handel og kultur.

Det finske formandskab ventes at arbejde videre med forhandlingsafslutning af partnerskabs- og samarbejdsaftaler med ASEAN-landene i opfølgning på Rådets forhandlingsmandat til

Kommissionen fra 2004. Det vides endnu ikke om forhandlingerne med enkelte af disse lande kan afsluttes under finsk formandskab.

Vedr. regionalt samarbejde i Asien ventes EU at fortsætte og udvide samarbejdet igennem observatørstatus i SAARC og eventuelt også i East Asia Summit. Der stiles mod større tilnærmelse til ASEAN muligvis igennem EU's tiltrædelse af traktaten om venskab og samarbejde.

Latinamerika og Caribien

I opfølgning på beslutningen herom på det IV. EU- Latinamerika/Caribien (LAC) topmøde i Wien den 12. maj 2006, forventes Rådet at skulle udforme forhandlingsmandatet til Kommissionen for indgåelsen af associeringsaftaler, herunder frihandelsaftaler, med landene i Centralamerika (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama) og Andinfællesskabet (Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru). Forhandlinger forventes indledt i første halvår 2007.

Udviklings samarbejde

På det udviklingspolitiske område vil der især være 4 væsentlige emner, der skal behandles under det finske formandskab.

Som et led i forberedelsen af de finansielle perspektiver for 2007-2013 forventes der at blive lavet to nye finansielle instrumenter for udviklingsbistanden som erstatning for den store vifte af eksisterende udviklingsbistandsinstrumenter. Baggrunden herfor er et ønske om at forenkle og effektivisere de gældende regler. Det ene instrument forventes at blive et udviklingsinstrument, der vil omfatte bistanden til udviklings samarbejde i Latin Amerika, Asien, Central Asien, dele af Mellemøsten og Sydafrika. Hovedparten heraf forventes konkretiseret gennem lande- og regionale strategier, der relateres til modtagernes fattigdomsstrategier – eller lignende strategier. Derudover forventes udviklingsinstrumentet at omfatte støtte til tematiske indsatser, der ikke kan støttes gennem lande- og regionalstrategier. Det kan f.eks. være bidrag til den globale fond for HIV/AIDS, der ikke kan finansieres fra landeallokeringer, og det kan være bidrag direkte til NGO'er, der ikke kan indgå i en landestrategi omfattet af en regeringsaftale. Det andet instrument forventes at skulle regulere støtten til demokrati og menneskerettigheder. Dette instrument er efter aftale med Parlamentet ikke defineret som et tematisk program under udviklingsinstrumentet men derimod udskilt som en særlig forordning. Forordningen forventes som de tidligere forordninger på området at have fokus på støtte til civilsamfundets indsats til fremme af menneskerettigheder og demokrati, herunder bl.a. oprindelige folk, tortur, internationale menneskerettigheds mekanismer samt EU's valg støtte i form af udsendelse af valgobservatører og lignende.

Begge instrumenter skal vedtages i fællesskab af Rådet og Europa Parlamentet.

I det første halvår af 2006 blev der fokuseret meget på forbedringer af effektiviteten af EU's udviklingsbistand. Det finske formandskab vil fortsætte dette arbejde og vil bl.a. se på hvordan

arbejdsdelingen mellem forskellige aktører kan øges og på hvordan fælles finansieringsformer kan forenkles og gøres mere tilgængelige for flere donorer.

Her udover vil det finske formandskab fokusere på at skabe en mere udviklingspositiv sammenhæng (kohærens) mellem udviklingsmålene og EU's politikker på områder som f.eks. handel, miljø, landbrug, fiskeri, migration, og energi. Det forventes, at der vil blive afholdt et fælles rådsmøde mellem udviklingsministre og handelsministre, ligesom det forventes, at der vil blive vedtaget et arbejdsprogram for forbedret kohærens.

Endelig vil det finske formandskab følge AVS-landenes (udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet) og EU-medlemslandenes ratifikation af Cotonou-aftalen og EU-medlemslandenes ratifikation af den interne aftale om oprettelse af den 10. Europæiske Udviklingsfond (EUF 10) til finansiering af bistandssamarbejdet under Cotonou-aftalen.

EU-USA forholdet & den transatlantiske dialog

I samarbejdet med USA vil det finske formandskab fokusere på handlingsorienteret udmøntning af erklæringen fra EU/USA-topmødet i juni 2006, herunder især højniveaudialogen om klimaforandringer, en styrkelse af det strategiske energisamarbejde, fremme af stabilitet og demokratiudvikling især i Øst- og Sydøsteuropa samt fremme af det økonomiske samarbejde. I relation til sidstnævnte vil formandskabet bl.a. arbejde for en opdatering af det fælles arbejdsprogram vedrørende områder som f.eks. innovation, investeringer og handel. Det finske formandskab vil endvidere arbejde på at få styrket forholdet til Canada indenfor områder af fælles interesse som f.eks. klimaforandringer, miljø bl.a. i det arktiske områder samt krisestyring.

Rusland

Hovedemnet i forhold til Rusland bliver fortsat praktisk gennemførelse af den omfattende handlingsplan for de såkaldte fire fælles rum (økonomi, retlige og indre anliggender, ekstern sikkerhed samt forskning og uddannelse). Forhandlingerne i EU om en aftale med Rusland til afløsning for den nuværende Partnerskabs- og Samarbejdsaftale ventes afsluttet inden EU/Rusland topmødet i Helsingfors i november. Energispørgsmål forventes at være et vigtigt element heri.

Den Nordlige Dimension

Som efterfølger for den Nordlige Dimensions nugældende handlingsplan, der udløber med udgangen af 2006, skal der vedtages et politisk rammedokument som grundlag for det fremtidige samarbejde mellem EU, Rusland, Norge og Island om udvikling af det nordvestlige Rusland og tilgrænsende områder. Forhandlingerne herom ventes afsluttet forud for EU/Rusland topmødet i Helsingfors i november.

Vestlige Balkan

Rådet vil fortsætte med at følge den politiske udvikling i hvert af Vestbalkan-landene for at sikre stabilisering i regionen og samtlige landes samarbejde med Haag-tribunalet som betingelse for landenes tilnærmelse til EU. Fokus vil være på implementering af eksisterende samarbejds-

og associeringsaftaler og forberedelse af nye aftaler. Implementering og udvikling af Thessaloniki-dagsordenen vil fortsætte under særlig hensyntagen til hvert enkelt lands fremskridt. Særlige fokusområder vil være bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption, økonomisk udvikling og regional handel, energi og visumfacilitering. Man vil fortsat arbejde på at styrke regionalt samarbejde og samarbejde på tværs af grænserne med henblik på at styrke regionalt ejerskab i regionale initiativer som f.eks. Stabiliseringspagten.

Udviklingen i Kosovo vil være særligt væsentlig i lyset af forhandlingerne om en fremtidig status, den fortsatte implementering af standarder såvel som beslutning om fremtidig EU tilstedeværelse.

EU's Naboskabspolitik

Det finske formandskab vil fortsætte udviklingen af EU's naboskabspolitik. Der ventes herunder vedtaget handlingsplaner for landene i det sydlige Kaukasus: Georgien, Armenien og Azerbajdjan. På baggrund af en statusrapport fra Kommissionen ventes Rådet tillige at drøfte de hidtidige erfaringer med handlingsplanerne under naboskabspolitikken og mulighederne for yderligere at styrke og udvikle det regionale samarbejde under denne politik. Arbejdet med at fastlægge en fælles EU-holdning til afløseren for Partnerskabs- og Samarbejdsaftalen med Ukraine ventes indledt.

Terrorisme

Det finske formandskab forventes at fortsætte udmøntningen af EU's terrorbekæmpelsesstrategi fra december 2005 og den reviderede handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme. Særlig vægt vil være på gennemførelse af handlingsplanen mod radikaliserings og rekruttering til terror (vedtaget i december 2005), herunder fokus på terroristers anvendelse af internettet samt kommunikationsstrategien. Det finske formandskab vil endvidere prioritere styrkelse af samarbejdet på området for civilberedskab, herunder igangsættelse af et program for beskyttelse af kritisk infrastruktur i tilfælde af bl.a. terrorisme.

Menneskerettigheder

Det finske formandskab ventes at prioritere mainstreaming af menneskerettigheder i EU's eksterne politikker - med særlig vægt på at udbrede kendskabet til og gennemføre EU's policy retningslinier om udvalgte tematiske emner på menneskerettighedsområdet (menneskerettighedsforkæmpelse, dødsstraf, tortur og børn og væbnede konflikter). Særlig opmærksomhed ventes rettet mod EU's menneskerettighedsdialoger med Kina, Iran og Rusland. Der forudses endvidere fokuseret på EU's fremme af menneskerettigheder i internationale fora, herunder særlig på implementering af FN's Generalforsamlings beslutning om etablering af et Menneskerettighedsråd til afløsning af Menneskerettighedskommissionen. Rådet ventes at afslutte forhandlingerne vedrørende Kommissionens forslag om at erstatte det europæiske racismeobservatorium (EUMC) med et europæisk agentur for fundamentale rettigheder.

WTO/DDA

På ministermødet i Hongkong vedtog WTO's medlemmer en tidsplan, som lagde op til enighed om rammerne for en endelig aftale på alle områder i juli 2006. Det stod imidlertid hurtigt klart, at tidsplanen ikke holdt. Først blev en frist i maj for enighed på hhv. landbrugs- og industriområdet overskredet. Og i juli, hvor det såkaldte G6 (EU, USA, Brasilien, Indien, Japan og Australien) mødtes, viste det sig hurtigt, at den fornødne fleksibilitet fortsat ikke var til stede for et gennembrud. WTO's generaldirektør Lamy valgte derfor at suspendere forhandlingerne. Efterfølgende har alle centrale aktører dog givet udtryk for, at man fortsat ønsker et resultat af Doha-runden. Det er væsentligt for Danmark, at EU spiller en ledende og konstruktiv rolle i at søge at skabe ny fleksibilitet og vilje til at forhandle igen - i første omgang især blandt de centrale aktører i G6 - således at forhandlingerne hurtigst muligt kan genoptages.

Udenrigsministeriet